

Kun. Albertas Vijuk -Kojelavi ius¹⁾.

(1609 — 1677).

P A M O K S L A S,

pasakytas Kauno Bazilikoje šven tiant 6-XII-27 jo 250 m.
mirties sukaktuves.

Ieškokite visupirma Dievo karalyst s
ir jo teisyb s, o visa tai bus jums prid ta.
Luk. 12, 31.

Šie evangelijos žodžiai, m. Kl., šiandien ne vienam atrodo perd ti, stat žmon ms per aukšt ir ne vykdom ideal .

Déliai to kai kurie ir mano, kad Dievo karalyst terasim vien numir danguje, o žem j, girdi, jos nes ir negal b ti.

Bet tai yra aiški klaida, nes tik k pamin ti evangelijos žodžiai ragina mus ieškoti ne vien Dievo Karalyst s, bet ir Dievo teisyb s, kurios po mirties b t jau per v lu beieškoti.

Taigi iš m s paimto evangelijos teksto yra savaime aišku, kad Kristus yr patar s ieškoti Dievo Karalyst s mums dar žem j begyvenant, to d l ir Dievo Karalyst žem j yra ne kokia utopija, bet tikra realyb .

Klaidingos paži ros Dievo Karalyst žem je daugiausia plaukia iš to, kad ji daug kieno vaizduojamasi, kaip išorin , pašalin , mums svetima materialin galyb . Tai yra klaida, kuri pats Kristus yr nurod s tardamas: „Dievo Karalyst yra jumyse“ (Luk. 17, 21).

Bet jei taip, jei Dievo Karalyst pirmiausia apsireškia m s viduje, tai kyla klausimas: ko gi reikia iš m s šalies, kad toji Dievo Karalyst mumyse atsirast ?

1) Kun. Alberto Kojelavi iaus paveikslo nesuradom.

tai atsakyti visai nesunku: Reikia ia vieno: pasirinkti savuoju Karalium, pripazinti aukš iausiu Viešpa iu ir visur visada savo gyvenime ištikimai pildyti jo vali . Kitaip sakant, Dievo karalyst s mumyse buvimo s lyga yra obalsis: Dievas, o ne aš, Dievo valia, o ne mano norai. Kur yra žmogus, pasirink s Krist savo Karalium ir rimtai pasiryž s pildyti Dievo vali , ten jau yra vienas Dievo Karalyst s pilietis. O kadangi toki žmoni esama visuose kraštuose, tatai ir Dievo Karalyst žem j turi daug valdini ir sudaro didel moralin ir realin galyb pasauly. Tais Dievo Karalyst s valdiniais, galima sakyti, ir laikos pasaulis.

I.

Vienas iš toki Dievo Karalyst s pilie i ir buvo garsus Lietuvos istorikas kun. Albertas Vijk Kojelavi ius, kurio šiandien ir minime 250 met mirties sukaktuves.

Kalb ti apie žmog , gyvenus prieš tiek met , labai sunku, nes jo gyvenimo smulkmenos, visi gyvieji jo b do bruožai yra ding , užmiršti. To d l aš ia n nebandysiu parodyti jums, m. Kl., kun. Albert Kojelavi i gyv , koks jis yra buv s, bet patieksiu vien stambesnius jo gyvenimo ir veikimo nuotykius.

Gim s jis yra 1609 m. Kaune. Pažym tinas ia nuostabus chronologiškas supuolimas: 1609 m. miršta didis Lietuvos Apaštalas vysk. Merkelis Giedraitis; tais pat 1609 m. Dievas siun ia Lietuvai nauj katalikyb s gyn j kun. Alberto Kojelavi iaus asmeny, tarsi užpildydamas sprag , kuri vysk. Merkelio Giedrai io mirtis buvo padarius Lietuvos bažnyioje.

Augo jaunas Albertas tai Kaune, tai jo t vams priklausiusiame Viju k dvare, nuo kurio ir yra susidarius dvilyp m s istoriko pavard , Vijukas-Kojelavi ius. Vijuk dvaras ir to pat vardo kaimas yra išsilaik iki šiai dienai netoli Raudondvario, 9 kilometrai nuo Kauno.

Alberto t vai buvo turtingi bajorai, tur j ne tik savo dvar , bet ir nam ir pleci Kaune. Kas jie buvo per žmon s, kokios takos yr tur j vaikams, žini neužsitiko. Istorija bendrai tik rodo, kad Lietuvos bajor gyvenimas anais laikais buvo toli ne pavyzdingas: dažniausiai j dykin ta, sve iautasi, puotauta, medžiota, bylin tasi, keršyta, jokiais rimtais darbais neužiimin ta, nes visus j kio darbus dovanai jiems atlikdavo kaimie iai baudžiauninkai. K vienas kitatautis yr pasak s apie an laik Lenkij , kad ia „ponams rojus, o baudžiauninkams pragaras“, t pat buvo galima tarti ir apie Lietuv . Seniai Kojelavi iai buvo išimtis tik ta prasme, kad jie matyti yr buv geri ir maldingi katalikai. To d liai Albertas ir du jaunesniu jo broliu Kazimieras ir Petras iš nam ir iš mokyklos yr gav ger religin išaukl jim .

N r abejon s, kad aplinkini dvar bajorai iai yr band traukti jaunos Kojelavi ius prie savo tuš io gyvenimo, prie vaiši , pramog ir kitko. Bet greit patyr , kad tie jaunikai-iai yra visai kitokio tipo, su kitokiais palinkimais ir siekimais.

Šis dalykas dar labiau yra paaišk j s, kai 1627 m. Albertas Kojelavi ius, tur damas vos 18 met stojo J zuit ordenan.

Lietuvos j zuitai iš pradži priklaus Lenk j zuit provincijai. Bet 1608 m., t. y. prieš pat gimstant Albertui K- ui, buvo atskirti nuo Lenk provincijos ir sudar savo atskir Lietuvos J zuit provincij . Jon priklaus j zuit kolegijos, steigtos istoriškos Lietuvos miestuose, tame skai iuj ir Kaune. Ton tai Kauno kolegijon ir buvo priimtas jaunas Albertas K- us.

Stodamas jon, jis atsizad jo aukštos karjeros pasauly, kuri savo gabumais b t , be abejo, pasiek s; atsizad jo lengvo poniško gyvenimo, pasirinkdamas nelengv Kristaus sekimo ir tarnavimo Jam, kaip vienatiniam savo Karaliui ir Viešpa iui, pašaukim .

Šis Alberto žingsnis be abejon s tur jo sukelti nemažo nustebimo aplinkin j bajorijoje. Dar labiau ji nustebio, kai Alberto p domis yr pasek ir du jo broliu: Kazimieras ir

Petras. Tuo b du visi trys broliai Kojelavi iai atsirado J - zaus Draugijoj Kaune. Tai Draugijai aukoja jie ne tik patys save, bet ir savo turtus. Priklausant jiems pleci Kaune atiduoda jie J zaus D- jos nuosavyb n. Ant to pleciaus stato savo l šomis nauj j zuit kolegij ir bažny i prie jos. Padaryti tai jiems buvo nesunku, nes pas juos buvo viena sie- la, vienas tikslas, vienas idealas — prapl sti Dievo Karalyst Lietuvoj.

Tai padar ir n kiek nesididžiuodami savo aukomis, jie visi trys eina j zuit regulomis nustatytus teologijos ir filo- sofijos mokslus, kad ilgainiui gal t geriau ir s kmingiau tarnauti Dievui ir savo kraštui.

II.

Pirmasis baigia mokslus Albertas su teologijos daktaro laipsniu. Tap s kunigu, jis, pilnas jauno uolumo, pirmuoju savo uždaviniu laiko ginti katalik moksl nuo protes- tant priekaišt . Kaip žinom iš istorijos, didžiausio protes- tantizmo sigal jimo Lietuvoje b ta XVIa. pabaigoj ir XVII a. pradžioj. Taigi Alberto K- aus laikais protestantizmas Lietu- voje buvo dar galingas. Žymiausi Lietuvos aristokratai ir ponai buvo virt Kalvino sek jais. Albertui savo jaunyst je be abejo yr tek gird ti iš j nevien katalik tikybai da- rom j priekaišt . Taigi pirmutine savo kunigiška pareiga jis ir laik katalik Bažny ios apgynim , pateisinim jos mokslo, rodym , kad jis pilnai sutinka su paties Kristaus evangeli- joje paskelbtuoju mokslu.

Tam tikslui Albertas K. 1635 m. ir išleidžia lotyn kalba pirmutin savo veikal : Teologo su pastorium pašne- kesiai apie skirtumus tikybos dalykuose tarp kata- lik ir kalvinist . V liau t pat veikal jis išleidžia ir lenk kalba, kad net ir nemokyti gal t iš jo išmukti pro- testantiškus priekaištus atremti. Tasai veikalas yr rad s ne- maža skaitytoj . Tai matyti iš to, kad jis po kelet kart buvo atspausdin jamas.

Kadangi XVII a. be kalvin buvo Lietuvoje ir kit pro- testantišk sekt , tai klausimas: kuri iš krikš ionišk tikyb

yra tikra, anais laikais buvo labai aktualinis ir daug kas juo buvo susidomj . Albertas K., nor damas t klausim giliau nušviesti ir katalik Bažny ios tikrum rodyti, 1648 m. išleidžia irgi dviem kalbom lotyniškai ir lenkiškai nauj veikal : Pašnekesiai teologo su politiku apie proting vienos tikros krikš ioniškos tikybos pasirinkim .

Be protestant kat. Bažny ia Lietuvoje tur jo dar anais laikais prieš ir iš rus pravoslav šalies. Lietuvos ir Lenkijos ribose gyvenantieji rusai pravoslavai XVI ir XVII amžiuje buvo sukrut ir prad j rodyti gyvumo: organizavo savo tikybinės draugijas, steig Vilniuj ir kitur savas spaustuves, leido religines knygas, kuriose puldavo ne tik nuo j atskilusius rusus unijotus, bet ir pa i kat. Bažny i . Kadangi tie pravoslav raštai buvo leidžiami ne vien rus , bet ir lenk kalba, tatau pravoslav priekaištai veikdavo ir katalikišk j lenkiškai kalban i j Lietuvos visuomen , nešdami jon abejoni ir sumišimo. Matydamas tai kun. Albertas K- ius laik sau pareiga atremti tas pravoslav priekabas ir apginti kat. Bažny ios moksl . Tam tikslui jis 1667 m. lotyn ir lenk kalbomis yr išleid s nauj apologetišk veikal : T e o l o g o pašnekesiai su p r a v o s l a v u .

Be ši trij kun. Albertas K- ius yr paraš s dar kelet kit polemišk bei apologestišk veikal . Visuose juose jis yr pasižym j s kaipo gabus teologas, sumanus polemistas ir populiarius rašytojas, sugeb s painiausius dalykus išd ti aiškiai ir suprantamai.

vertindama jauno vienuolio uolum ir gabum , j zuit ordeno vyresnyb yr pak lus j , dar jam jaunam tebesant, profesorius. Profesoriavo jis iš pradži Kraži gimnazijoje, o v liau Vilniaus Akademijoje.

III.

Mokytojaudamas Kražiuose, kun. Albertas K- ius veda naujien : vieš j gimnazijos švent se vaidinim . Buvo parašytas tam tikras veikal is lenk kalba su maišytais lietuviškais žodžiais ir pirm kart Lietuvoje pavaidintas. Tasai

pirmas vaidinimas po teisybei ir reikl laikyti mūsų teatro pradžia.

Atsidurs Kražiuose, taip sakant, pačiam etnografiškos Lietuvos vidury, kun. Albertas K. ima domėtis to krašto praeitim. Pradeda jis nuo bažnytinės Lietuvos istorijos. Renka dokumentus apie Lietuvos patronus, apie pasižymėjusius savo šventumu lietuvius, apie stebuklingas Lietuvoje vietas, apie katalikybės padėtį Lietuvoje, apie prasiplatinusias Lietuvoje sekas, apie Lietuvos vienuolynus ir gimnazijas, apie Lietuvos literatūrą ir k.

Sudaręs iš tų žinių didok veikalą, kun. Albertas K. išleidžia jį 1650 m. lotyn kalba, pavadinęs „Žinių rinkinys apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje“.

Šalia Lietuvos Bažnyčios rūpi jam ir Lietuvos istorija apskritai. Jis atidžiai skaito senesnius autorius, rašiusius apie Lietuvą, kritiškai jos vertina, papildo trūkumus, kur gali. Tuobdu sukuria planą Lietuvos istorijai lotyn kalba, dvejuose tomuose. Pirmutinis išeina Dancige, 1659 m., antras Antverpene 1669 m. Pirmame tome patiekta stabmeldiškos Lietuvos istorija, antrame dta Lietuvos istorija nuo Lietuvos krikšto iki Liublino unijos. Garsaus vokiečio istoriko Schlozerio pasakymu, Kojelavičiaus Lietuvos istorija — tiek kalbos, tiek istoriškos kritikos atžvilgiu yra vienas geriausių XVII a. istoriškų veikalų.

Tuo savo kūriniu K. tikrai yra užsipelnęs nevystant garbės vainiką. Tas nuopelnas yra juo didesnis, nes K. rašo savo Lietuvos istoriją po Liublino unijos. Daliai tos unijos Lietuva buvo jau tuomet netekus savo nepriklausomybės, tapus Lenkijos dalimi. Sako, K. — būvus palankiai unijai. Bet jei ir taip būtų, visgi jis rašydamas ne Lenkijos, bet Lietuvos istoriją, yra išgarsinęs Lietuvos vardą vakar Europoje tuo savo veikalu.

Žinodamas, jog Lietuvos istorijoje lemianios reikšmės dažnai turėjo Lietuvos didikai, k. š. Radvilai, Katkevičiai, Sapiegos, kun. A. K. — rašo atskiras monografijas apie ją praeitį, jį nuveiktus valstybės darbus. Iš tų monografijų irgi išeina aiškiai, kad politiškai Lietuvos didikų nusistatymai būvisai kitoki, negu Lenkijos magnatų.

Pats kil s iš bajor , kun. Albertas tyrin jo ir Lietuvos bajor herbus. Herbais vadinas bajorišk j gimini garb s ženklai. Tuos ženklus senov je karaliai tur jo teis s teikti vyrams, pasižym jusiems savo narsumu m šiuose su priešais ar kitokiais garbingais darbais valstyb s naudai. Taigi herbais seniau buvo pažymimi užsipeln valstybei asmenys, ne-lyginant, kaip kad dabar pažymimi ordenais. Skirtumas buvo tik tas, kad ordenai yr vien asmenišk os pagarb os ženklai, o gav s herb , tur jo teis s perleisti j savo ainijai.

Paveld j herb , prisiimdavo morališk pareig eiti p - domis savo garbingo t vo ar prosenuolio, kuris savo pasi-šventimu yr laim j s t herb . V liau toji herb reikšm buvo užmiršta ir herbai yr virt vien tuštyb s pažiba, gau-nama net už pinig us. K - aus laikais herbai tebetur jo dar savo kilni prasm ir buvo aukštai branginami. D liai to ir kun. K. j tyrimui yr suvartoj s nemaža laiko ir pašvent s jiems du storu veikal u, pažym damas juose skirtum tarp lietuvi ir lenk bajorijos herb .

Iš kit K. istorišk veikal pažym tinas jo pasakojimas apie atsitikimus Lietuvoje per kazok kar ir trij anais laikais pagars jusi j zuit biografijos, b tent Pranc. Kajetano, Laurino Bertilio ir Alfonso Rodrigue z'o. Kajetanas mir s 1601 m., teišgyven s vos 21 metus, bet užtat pasižym j s dideliu šventumu. Bertilis buvo garsus XVII a. religinis poetas, kurs giedodamas savo sud tas giesmes yr atlik s kelion Rym . Pagaliau Alfonsas Rodriguez'as buvo bemokslis, išbuv s mažne vis amži vienuolyno vartininku, bet pasiek s tokio aukšto dvasišk os tobulyb s laipsnio ir jos supratimo, kad yr paraš s puiki veikal apie dvasišk j to-bulyb , kurie dar ir šiandien daug kieno yra skaitomi. Visi trys jie yra mir XVII a., d liai to kun. Albertas ir yra pa-raš s j biografijas, kaipo savo bendralaiki .

IV.

Lieka dar tarti kelet žodži ir apie kun. Alberto peda-gogišk j veikim . Kaip min jom, jis yr mokytojav s Kraži gimnazijoje. Bemokytojaudamas jis ia yra daugum savo is-

torišk veikal suman s ir spaudon reng s. Bet galutinai juos užbaig s ir išleid s, tik Vilniaus akademijon patek s.

Vilnius XVII a. buvo vienatinis lietuvi kult ros centras, o Vilniaus akademija vienatin aukštoji Lietuvos mokykla. Kun. Alberto K- aus mokslui ir nepaprastiems jo gabumams atsidar ia labai plati dirva. Vilniaus akademijoj jis d sto filosofij ir saviems klausytojams gamina Aristotelio etikos vadov l . Atskiroj monografijoj kritikuoja Aristotelio paži ras tuštum . V liau tap s Vilniaus akademijos Rektorium, jis rašo kalbas pasakytas aukštiems sve iams Akademij belankant, jauniems teologams aiškina teologijos moksl , baigia rašyti ir spausdina seniau prad tus savo veikalus. Iš Vilniaus skamb s jo gyvas žodis pasiekia ne tik Lietuv , bet ir tolimus užsienius.

Tuo b du, atsidav s mokslui, literatiškai k rybai ir savo vienuoliškoms pareigoms, jis praleidžia Vilniuj vis savo likusi gyvenimo dal . Ketvirtais prieš mirt metais (1673) jis prirengia spaudai knyg : Pavyzdžiai ir persp jimai nadingi maldingam gyvenimui ir laimingai mir iai. Tai buvo paskutinis jo veikalas. Rašydamas j matyt ir pats autorius reng si mirti. Ir ištikr j mirtis buvo jau nebetoli. Spali 6 d. 1677 m. kun. Albertas K- ius apleido š pasaul .

V.

Pradžioj šio pamokslo mes esam pamin j , kad kun. Albertas K- ius yr buv s tikras Dievo karalyst s ieškotojas, pasirink s Krist savo karalium ir visk jam pašvent s — ir savo turtus ir save pat . Dabar paži r kim, kaip kun. Alberto gyvenime yr išsipild s Dievo karalyst s ieškotojams Kristaus duotas pažadas: „o visa tai bus jums prid ta“.

Kaip kiekvienam žmogui, taip ir Albertui K- ui už vis brangus buvo jo laisvas jaunyst s gyvenimas. Jis jo išsižada, numiršta pasauliui. Bet Dievas, pri m s t auk , prideda jam ilgo amžiaus, nes miršta jis sulauk s 68 met .

Išsižada jis šeimyninio gyvenimo, bet Dievas pašaukdamas vienuolynan ir kitu du jo broliu, padaro tai, kad jie visi trys v l gyvena drauge, naujoj kilnesn j ir platesn j šeimynoj.

Paaukoja jis Dievui savo turtus, bet Dievas prideda jam daug brangesni dvasios turt - proto gabum , valios energijos, k rybos talent .

Atsisako jis garb s, kuri b t pasiek s pasaulin j karjeroj, bet Dievas prideda jam daug didesn s garb s, plaukianios iš nuveikt jo darb ir iš palikt veikal .

Prieš 300 met , kai Albertas K. stojo j zuitus, buvo daug bajorai i vieno su juo amžiaus ir vienoki gabum . Kas nuo j šiandien beužsiliko? Gi absoliu iai nieko. Tuo tarpu Alberto K. vardas ne tik šiandien po 300, bet ir po 600 ir 900 met bus su pagarba minimas, kol gyvuos Lietuva, kaipo jos žymaus istoriko. Ir mes, m. KI., susirinkom ia ne kam kitam, tik šiam garbiam nabašninkui pagerbti. Tai gražu ir girtina. Bet da gražiau bus, jei mes ne tik pasimelsim už a. a. kun. Albert K., bet ir imsime iš jo sau gyvenimo pavyzd .

Pavyzd gi jis yr mums palik s ne vien . Pirmiausia, jis yr mums pavyzdys, kaipo žmogaus, savo gilia broliška meile. Pas mus, deja, ji šiandien yra gan retas dalykas. Užuoť broliškos meil s, mes kur kas dažniau matom tarp broli nesutikim , barni , peštyni , t simosi po teismus d l turt pasidalinimo. Kojelavi i gyvenime mes nematom nieko panašaus. Buvo jie trys broliai, bet vis trij buvo viena širdis, viena siela, vienas tikslas — Dievo karalyst . Mielas jaunime, kurs ion esi at j s, pamilk ir tu, Kojelavi i pavyzdžiu t brolišk meil ir pasiryžk su savo broliais ir sese l mis gyventi visada pilniausioj santaikoj ir vienyb j.

Tujen gi, dvasiškasai jaunime, imk pavyzd iš Alberto K. kaip kunigo. Jis ne tik mok an laik žmones, bet ir buvo savo pamoksluose ir teologiškuose raštuose visada kuo aktualiausias. Atsirado protestantai, jis kovoja žodžiu ir plunksna su jais; pak l galv pravoslavai, jis ir prieš juos stoja apsišarvoj s mokslu. Visuose savo tikybinuose raštuose jis gvildeno an laik klausimus. To aktualumo labai reikia ir šiandien . Pakreipti gyvenimas geron pus n tegalima vien j palietus. Taip yr dar s Kristus, taip yra dar ir šv. T vai. Pav., Kristaus pamoksluose atsispindi visa Palestina — su jos gamta — augalais, medžiais, kalnais, kloniais su jos gyventojais — žvejais, muitininkais, šv. Rašto mokovais, su

jos politin mis partijomis — fariziejais, sadukiejais, herodijonais. D liai to Kristaus pamokslai buvo visiems dom s ir taip veik klausytojus.

Šv. T vai taipgi jo tuo pat keliu. Savo pamoksluose ir raštuose visada kreip jie d mesio an laik gyvenim , an laik klaidas ir atskalas. Taigi reikt tur ti tai omenyje ir šiandien tiek sakant pamokslus, tiek rašant dvasiškas knygas.

Protestantizmo ir pravoslavijos, su kuriais kovoja kun. Albertas K. šiandien pas mus maž beliko. Bet užtat yr atsirad naujos sektos, naujos srov s, niekinan ios ne tik Krist , bet ir pat Diev . Nieko apie tai nemin ti m s pamoksluose ir raštuose b tu nedovanotinas apsileidimas. Aktualumas pamoksluose šiandien yra b tinas. Mokykim s jo iš to pat kun. Alberto K. Neprošal b t jums paskai ius ir jo brolio Kazimiero veikalas: „60 pamoksl sakymo b d “. Yra tai vienas originaliausi homiletikos vadov li .

Bet ne tik kaip žmogus ir kunigas, Albertas K. statytinas mums pavyzdžiu dar ir kaip lietuvis patriotas. Šiandien , kuomet Lietuvos išdavikai pak l galv ir parsidav aršiausiems m s priešams rengia praž t m s t vynei, kun. Alberto K. pavyzdys tur t pažadinti visus lietuvius karš iau pamilti Lietuvos nepriklausomyb ir visomis j gomis jos ginti. B damas bajoras, išaukl tas lenk kult roj ir gyven damas po Liublino unijos, kuomet Lietuva buvo nustojus nepriklausomyb s Lenkijos naudai, kun. Albertas K. ne tik nestoja lenk pus n, bet anaip tol pasirodo karštu Lietuvos patriotu. Jis rašo ne triumfuojan ios Lenkijos, bet nuskriaustos Lietuvos istorij . Visai Vakar Europai jis parodo, Lietuv nebuvus ir nesant Lenkija, bet sudarant visai atskir krašt su atskira aristokratija, atskira bajorija ir atskira liaudim.

Galop kun. Albertas K. gali b ti mums pavyzdžiu ir kaip rašytojas- k r jas. Jis vis savo gyvenim tri s raš , kreip damas savo bendralaiki d mes gyvuosius an laik klausimus. Mokykim s iš jo ir mes rašyti ne tai, kas mums ant seil s užaina, ar kur mus fantazija ar fanaberija traukia, bet tai, kas tuo momentu yra Lietuvai reikalingiausia ar

naudingiausia. Atsiminkim, kad k ryba yr ne vien teis , bet ir pareiga. Toji pareiga yra mums užd ta paties Dievo. Dievas yra didis K r jas, suk r s dang ir žem . Bet sukurdamas ir mus savo paveikslu ir panašumu, jis suteik mums k rybos paj g ir nor jo, kad ir mes taptum m maži k r j liai, Dievo K rybos žem je papildytojai. Taigi ir naudokim s Dievo mums suteikt ja k rybos galia ir kurkim ne tik literat ros srity, bet ir moksle, ir technikoje, ir ky, ir valstyb s sutvarkyme. Kurkime net ir patys save, tobulindami savo gyvenim , darydami save žmon mis, kaip reikiant, naikindami savy visus kamuotumus, šiurkštumus, nelygiant, kaip menininkas ilgu kalin jimu iš beformio marmuro gabalo padaro daili žmogaus stovyl . Tuo mes ir skiriam s nuo gyvuli , kad jie nieko nauja nesukuria ir sav s nei kiek nepatobulina, o mes, tur dami k rybos paj g , galim net sukurti ištis kult r . Tokiu kult ros k r ju ir yra buv s kun. Albertas K. ir teesie jam garb už tai.

Bet kadangi viena iš kult ros žymi yra d kingumas mirusiems k r jams, taigi ir atsid kokim a. a. kun. Albertui ne tik jo vard savo atminty išlaikydami, bet ir krikš ioniškai jo pasigail dami. Tiesa, turim pamato manyti, kad šis garbus nabašninkas yr jau už savo kilnius darbus gav s amžin užmokest iš Dievo. Bet kadangi ir jis buvo žmogus ir tur jo savo silpnybi , ir Dievo teisyb mums nežinoma, taitai jungdamies su Bažny ia sukalb kim už j bent ši grauding maldel : Amžin atils duok jam, Viešpatie, ir amžinoji šviesa tegu jam švie ia per amžius. Amen¹⁾.

1) „Tiesos Kelias“, 1927 m., II t., 23—30 psl.